

STEFAN ZWEIG

MECBURİYET

ÇEVİREN
Esen Tezel

KÂĞIT KİTAPLAR

STEFAN ZWEIG 1881 yılında Viyana'da doğdu. Babası varlıklı bir sanayiciydi. Avusturya, Fransa ve Almanya'da öğrenim gördü. Savaş karşıtı kişiliğiyle dikkat çekti. 1919-1934 yılları arasında Salzburg'da yaşadı, Nazilerin baskısı yüzünden Salzburg'u terk etmek zorunda kaldı. 1938'de İngiltere'ye, 1939'da New York'a gitti, birkaç ay sonra da Brezilya'ya yerleşti. Önceleri Verlaine, Baudelaire ve Verhaeren çevirileriyle tanındı, ilk şiirlerini ise 1901 yılında yayımladı. Çok sayıda deneme, öykü, uzun öykünün yanı sıra büyük bir ustalıkla kaleme aldığı yaşamöyküleriyle de ünlüdür. Psikolojiye ve Freud'un öğretisine duyduğu yoğun ilgi, Zweig'ın derin karakter incelemelerinde ifade bulur. Özellikle tarihsel karakterler üzerinde yazdığı yorumlar ve yaşamöyküleri, psikolojik çözümler bakımından son derece zengindir. Zweig, Avrupa'nın içine düştüğü siyasi duruma dayanamayarak 1942 yılında Brezilya'da karısıyla birlikte intihar etti.

ESEN TEZEL 1978'de İstanbul'da doğdu. Alman Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nü bitirdi. Franz Kafka, Stefan Zweig, Thomas Mann, Emine Sevgi Özdamar, Cees Nooteboom gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı. Halen serbest editör ve çevirmen olarak çalışmaktadır.

Pierre J. Foue'a
kardeşçe bir dostlukla

Kadın düzenli, güçlü nefeslerle hâlâ derin bir uykundaydı. Aralık duran ağzı bir gülümsemeye ya da söze başlamak ister gibiydi ve genç kıvrımlı göğsü, huzur örtüsünün altından hafifçe kabarmıştı. Pencere-lerden günün ilk ışıkları giriyordu. Ama kış sabahının ışığı ölgündü. Karanlıkla aydınlık arasındaki geçiş nesnelere uykusu üzerinde kararsızca dalgalanıyor ve kadının bedenini sarıyordu.

Ferdinand uyanıp sessizce kalkmıştı; neden olduğunu kendi de bilmiyordu. Bu aralar sık sık başına geliyordu bu; çalışmasının ortasında birdenbire şapkasını kaptığı gibi evden fırlayıp çıkıyor, kırlara koşuyordu, gittikçe daha hızlı, daha hızlı; ta ki koşmaktan bitap düşüp dizlerinde bir titremeyle, şakakları zonklayarak birdenbire kendini çok uzak-taki bilinmedik bir semtin bir yerlerinde bulana dek. Ya da hararetsiz bir sohbet esnasında aniden gözlerini tavana dikip kalıyor, kelimeleri anlamıyor, soruları duymuyor ve ancak kendini zorlayarak silkinip toparlanabiliyordu. Veya akşamları soyunurken dalıp gidiyor, silinmiş ayakkabısı elinde, taş gibi hareketsiz, yatağın kenarında oturup kalıyordu; ta ki karısının seslenişiyle yerinden sıçrayana ya da elindeki çizme aniden gürültüyle yere düşene dek.

Biraz havasız olan odadan balkona çıkınca üşüdü. Farkında olmadan dirseklerini vücuduna yapıştırıp ısınmaya çalıştı. Aşağıdaki manzara henüz sisler altındaydı. Başka zamanlarda

yüksekteki küçük evinden pırıl pırıl bir ayna gibi gördüğü, gökyüzündeki her bulutun bembeyaz, telaşla koşarken yansıdığı Zürih Gölü'nün üzerinde şimdi sütümsü kalın bir köpük tabakası süzülüyordu. Bakışlarının, ellerinin değdiği her şey nemli, karanlık, kaygan ve griydi; ağaçlardan sular damlıyor, kirislerden rutubet sızıyordu. Yükselen dünya, tufandan kurtulan ve üzerinden yol yol sular süzülen bir insan gibiydi. Sisli gecenin içinden insan sesleri geliyordu ama boğulanların gırtlığından çıkan hırıltı gibi pürüzlü ve boğuktu; ara sıra bir çekiç darbesi ve uzak bir kilisenin çan sesi de duyuluyordu ama normalde o kadar net olan ses şimdi nemli ve küflüydü. Ferdinand'la dünyası arasına ıslak bir karanlık girmişti.

Soğuktan donuyordu. Fakat yine de orada durmayı sürdürdü; ellerini iyice ceplerine sokarak ilk açık manzarayı beklemeye başladı. Sis, gri bir kâğıt gibi yavaş yavaş aşağıdan yukarıya yuvarlanarak toplanmaya başladı ve Ferdinand birdenbire, aşağıda yerli yerinde bir varlık olarak duran, sabah sisinin ardına saklandığını bildiği ve başka zamanlarda net çizgileriyle onun varlığını düzene sokarcasına aydınlatan bu sevgili manzaraya sonsuz bir özlem duydu. Daha önce, kendi içindeki karmaşa yüzünden kim bilir kaç kez pencerenin kenarına gelip bu barışçıl manzaraya bakarak huzur bulmuştu; karşı kıyıda kardeşçe yan yana sıralanmış evler, mavi suları yarararak zarif ve kendinden emin bir biçimde ilerleyen bir çatana, neşeyle uçarak kıyıyı istila eden martılar, öğle çanının çalması yaklaştığında kırmızı bacalardan gümüşi bir helezon halinde yükselen duman; bütün bunlar ona çok açık bir şey söylüyordu: barış! Barış! Öyle ki, Ferdinand kendi bildiklerine ve dünyanın geçirdiği cinnete rağmen bu güzel işarete inanıyor ve eski vatanını, kendi seçtiği bu yenisi sayesinde saatlerce untabiliyordu. Aylar önce, yaşanan dönemden ve insanlardan kaçarak savaş halindeki ülkesinden İsviçre'ye gelmiş, dehşet ve yılgınlıkla kabaran ezik ve buruşuk benliğinin burada nasıl açılıp düzeldiğini, doğanın onu nasıl yumuşakça içine aldığı, net çizgilerin ve renklerin sanatını nasıl iş başına çağırdığını duyumsamıştı. Bu yüzden, bu manzara ondan saklandığında kendini daima

yabancılaşmış ve bir kez daha itilmiş hissediyordu; dolayısıyla, sisin her şeyi örtüp ondan gizlediği bu sabah saatinde de aynı duygu içindeydi. Aşağıda, karanlıkta kapalı kalan herkese, doğup büyüdüğü dünyadaki insanlara karşı sonsuz bir merhamet duyuyordu; sonsuz bir merhamet ve onlarla, onların kaderiyle bağ kurmaya yönelik sonsuz bir istek.

Bu mart sabahının ortasında, sisin içinde bir yerlerden bir kilisenin çanı dört kez çaldı; ve sonra, saati kendi kendine söylercesine, tizleşen bir sesle sekiz kez daha. Ferdinand, önünde dünya, arkasında uykunun karanlığındaki karısı, tıpkı bir kulenin sivri tepesindeymişçesine kendini sonsuz yalnız hissediyordu. İçinin derinlerinde bu yumuşacık sis duvarını yırtarak bir yerlerde uyanış mesajını, hayatın keskinliğini hissetmek için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Bakışlarını kendinden uzaklaştırdığında aşağıda, köyün bitişiği ve yolun kısa soluklu dönemeçlerle yukarıya, bu tepeye tırmanmaya başladığı griliğin içinde bir şey, bir insan ya da hayvan ağır ağır hareket ediyormuş gibi geldi. Tam olarak belli olmayan, ufak tefek bir şey yaklaşıyordu; Ferdinand önce, kendisi dışında birinin daha uyanık olmasına sevindi, fakat aynı zamanda şiddetli ve sağlıksız bir merakla da kapıldı. Şimdi, gri siluetin geldiği yerde bir çatal vardı; bir yol komşu evlere, bir yol buraya çıkıyordu. Yabancı o noktada soluklanarak bir an için tereddüt etmiş göründü. Ardından yavaş yavaş patikayı tırmanmaya başladı.

Ferdinand huzursuz olmuştu. Kim bu yabancı, diye sordu kendi kendine, hangi mecburiyet onu karanlık odasının sıcağından çıkarıp benim gibi dışarıya, sabahın içine sürüklemiş? Bana gelmek mi istiyor, benden ne istiyor? Şimdi, yakın mesafedeki daha gevşek sis tabakasının arasından onu tanımişti: Postacıydı bu. Her sabah sekiz çan vuruşuyla harekete geçerek buraya tırmanırdı; Ferdinand bunu biliyor, kendi zihninde adamın uçları beyazlamış kızıl denizci sakalıyla kaba hatlı yüzünü ve mavi gözlüğünü görüyordu. Adı Nussbaum'du¹; sert el kol hareketleri ve ciddi bir tavırla mektup tomarlarını vermeden önce çantasını, büyük, siyah

1 Fındık ağacı. (Ç.N.)

“Der Zwang”, Stefan Zweig

© 2011, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: *Hayatın mucizeleri* içinde, 2011

Kâğıt Kitaplar dizisinde 1. basım: Kasım 2017, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Dizi Editörü: FARUK DUMAN

Yayına Hazırlayan: AYSEL BORA

Kitap ve Kapak Tasarımı: UTKU LOMLU, LOM CREATIVE

Mizanpaj Uygulama: BAHAR KURU YEREK

Baskı: TÜRKMENLER MATBAACILIK REKLAM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18 Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 12584

ISBN: 978-975-07-3624-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750736247 | yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

STEFAN ZWEIG

MECBURİYET

DEVİRİYE GEZEN bir atlinın ormandaki yeşil çalılıklar arasından soğuk bir çelik namlunun gizlice kendisine doğrultulduğunu ve içindeki küçük bir kurşunun, kendi derisinin altındaki karanlığa girmek istediğini hissetmesi gibi, o da bu mektubun bir yerlerden geleceğini hissetmişti. O halde kendini savunmak, geceler boyu düşüncelerini küçük hesaplarla doldurmak boşunaydı: İşte ona ulaşmışlardı. At taciri gibi kollarındaki kasları yoklayan bir askerî doktorun önünde çırılçıplak, soğuktan ve tiksintiden titreyerek dikilmesinin, bu aşağılanmada dönemin insan onursuzluğunu ve Avrupa'nın içine düştüğü esareti bulmasının üzerinden taş çatlasa sekiz ay geçmişti.

* * *

5 TL
KDV DAHİL

